

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název vzdělávacího materiálu:	Franz Kafka - Proměna
Číslo vzdělávacího materiálu:	VY_32_INOVACE_CJL2.2.14
Autor vzdělávacího materiálu:	PhDr. Zdeňka Hůlová
Období, ve kterém byl vzdělávací materiál vytvořen:	leden 2013
Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Vzdělávací předmět:	Český jazyk a literatura
Tematická oblast:	Česká literatura 1. poloviny 20. století
Ročník, pro který je vzdělávací materiál určen:	3. a 4. ročník gymnázia (vyšší stupeň)
Anotace:	Vzdělávací materiál slouží k interpretaci díla Franze Kafky Proměna a prohlubuje kompetence pro čtení s porozuměním. Inovuje výuku využitím pracovního listu v papírové podobě nebo na folii k projekci na meotaru.
Citace použitých zdrojů:	KAFKA, Franz. <i>Proměna</i> . 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2005. ISBN 80-7021-774-X. s. 15-17. Vlastní zdroje.
Vzdělávací materiál vytvořen v rámci projektu Sportovní gymnázium - škola 21. století	

1. Výchozí text pro interpretaci

Franz Kafka - Proměna

Nejdříve chtěl v klidu a nerušeně vstát, obléci se a především nasnídat, a pak teprve si rozvážit, co dál, neboť mu bylo jasné, že úvahy v posteli k ničemu rozumnému nepovedou. Vzpomněl si, že už častěji cítil v posteli jakousi lehkou bolest, způsobenou snad nešikovnou polohou, a když potom vstal, ukázalo se, že si to jen namlouval, i byl teď zvědav, jak se dnes jeho představy pozvolna rozplynou. Změna hlasu nevěstí ostatně nic jiného než řádné nachlazení, nemoc obchodních cestujících, o tom neměl nejmenší pochyby.

Odhodit přikrývku bylo docela prosté; stačilo, aby se jen trochu nafoukl, a spadla sama.

Ale dál už to šlo těžko, hlavně proto, že byl tak nesmírně široký. Byl by potřeboval paže a ruce, aby se zdvihl; místo nich měl však jen spoustu nožiček, které byly neustále v roztodivném pohybu a které navíc nebyl s to ovládat. Chtěl-li naráz některou z nich pokrčit, pak se určitě narovnal; a když se mu konečně povedlo provést s onou nohou to, co chtěl, pracovaly zatím všechny ostatní v krajním, bolestném vzrušení jako pominuté. „Jenom se zbytečně nezdržovat v posteli“, řekl si Řehoř.

Nejdřív se chtěl dostat z postele spodní částí těla, avšak tato spodní část, kterou ostatně ještě neviděl a již si ani nedovedl dost dobře představit, byla, jak se ukázalo, příliš těžko pohyblivá; šlo to tak pomalu; a když sebou nakonec málem zuřivě, vší silou a bez ohledu hodil dopředu, špatně zvolil směr, prudce narazil na dolní čelo postele a palčivá bolest, již ucítil, ho poučila, že právě spodní část těla je v tu chvíli snad nejchoulostivější.

Zkusil proto dostat z postele nejdříve horní část těla a opatrně otáčel hlavu k pelesti. To se též snadno podařilo a tělesná masa, přes svou šíři a tíhu, se posléze pomalu valila tím směrem, kam se obrátila hlava. Ale když konečně hlava trčela ven z postele do prázdného prostoru, bál se najednou postupovat tímto způsobem dál, neboť kdyby tak nakonec sletěl, musel by to být zrovna zázrak, aby si neporanil hlavu. A zrovna teď ani za nic nesmí pozbýt vědomí; to raději zůstane v posteli.

2. Úkoly k interpretaci textu

1. Zařadte ukázkou do kontextu celého díla, doplňte příjmení hlavní postavy.
2. V jakém prostředí se příběh odehrává, kdo jsou další postavy v ději? Charakterizujte je.
3. Popište, jak se vyvíjí vztah mezi Řehořem a lidmi kolem ně.
4. Má hlavní postava rysy svého autora? Pokud ano, v čem jsou si podobní?
5. Pokuste se začlenit Proměnu do kontextu Kafkova díla.
6. Charakterizujte autorův vypravěčský styl.